

Centráčik

Občasník pre žiakov Spojenej školy, zložka Základná škola

Január / 2016

Imatrikulácia - EDRaŠ

Európsky deň jazykov

Stretnutie vo vianočnej čajovni

Keď škola nespí

**Spojená škola, ZŠ
Centrálňa 464
Svidník**

Milí čitatelia !

Už štyri mesiace sa stretávame v školských laviciach a užívame si školu.

Prvý polrok sa nám rozbehol prehliadkou dravých vtákov a cez prespávanie v „zakliatej“ škole plnej námorníkov a pirátov sme sa doplavili až k obdobiu adventu, ktorý sme oslávili vianočným koncertom. Mnohí z nás opäť dosiahli rôzne úspechy a zanechali na papieri kúsok svojich myšlienok. Stačí sa na chvíľu vrátiť do školy a o pár dní sme obohatení o množstvo nových zážitkov.

A v našej škole sa toho veľa udialo. Podľa sa pozrieť a prečítať, aké podujatia zorganizovala naša škola, objavte jedinečnú atmosféru, ktorá motivuje aj tých našich menej učenlivých žiakov, aby mali aspoň nejaký ten dôvod tešiť sa do školy.

A keďže onedlho budú výsledky našej práce na vysvedčení, je jedinečný dôvod zvýšiť našu chuť do učenia.

Miriam Jackaninová

Obsah

Zo života školy	3 - 4
Slovensko očami detí	5
Zakázané ovocie najviac chutí	6
Ako sa dá nestratiť v živote	7
Sút'ažný kvíz	7
Projektové vyučovanie na hodinách	8
Za náš národ hovoria činy	9
Ako žijú kamaráti zo ŠKD	10
Rozhovory s ocenenými.....	11 - 12
Noc v škole vo fotografiách	13
Európsky deň	14
Stretnutie vo vianočnej čajovni	14
Viete, že	15
Keď kopne múza	16
Úspechy žiakov	17

Čo nás zaujalo zo života školy

SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE ŠKOLSKÉHO ROKA 2015/2016

Slávnostné otvorenie školského roka 2015/2016 sa na Spojenej škole vo Svidníku uskutočnilo 2. septembra 2015 a otvorila ho riaditeľka školy **RNDr. Mária Makutová**.

Tento školský rok sme privítali 34 prvákov. ZŠ bude navštevovať 209 žiakov a OA a HA 238 študentov. Riaditeľka školy poprialala všetkým šťastný začiatok školského roka, veľa sily a elánu deviatikom a maturantom.

SPOZNÁVANIE DRAVÝCH VTÁKOV

Ôsmeho septembra sa žiaci Spojenej školy zúčastnili vystúpenia spoločnosti na ochranu dravých vtákov Zayferus z Ledníc. Spoznávali dravé vtáky a zaujímavú prácu sokoliarov.

Stretnutie sa uskutočnilo na futbalovom ihrisku, ktoré bolo rozdelené na dve zóny. V oboch zónach boli umiestnení dravci, napr. orol bielohlavý, orol skalný, sokol tmavý, sova pálená, jastrab lesný, sup krahujový, sokol rároh...

Najskôr sokoliari priblížili život a lov dravcov vo voľnej prírode a potom nasledovali letové ukážky týchto veľkolepých dravcov a lov makiet zvierat. Samozrejme, žiaci a študenti neboli len pasívni pozorovatelia. Niektorí žiaci si mohli vyskúšať bezprostredný kontakt s dravcami - ich kŕmenie a privolanie dravca na ruku.

HOLOKAUST NÁM DÁVA JEDNOZNAČNÝ ODKAZ - ŽIVOT JE KRÁSNY

Druhá svetová vojna je v histórii zapísaná ako najväčší zločin proti ľudskosti. Z dôvodu poučiť sa z minulosti sa do vyučovacích hodín zaradila téma HOLOKAUST. Odkaz ŽIVOT JE KRÁSNY, ktorý vzišiel z projektového vyučovania, je určený pre ľudí všetkých kontinentov bez ohľadu na rasu, farbu pleti, vzdelanie, náboženstvo...

BIELA PASTELKA

25. septembra 2015 žiaci a zamestnanci Spojenej školy finančne podporili zbierku Biela pastelka, ktorá pomáha ľuďom s ťažkým zrakovým postihnutím. Postarali sa o to dobrovoľníčky: Gabika Kremenská a Viktória Pasnišinová. Odmenou za príspevok bola okrem dobrého pocitu aj spinka v tvare bielej pastelky.

MLIEKO MÁME RADI

30. septembra 2015 sa aj Spojená škola pripojila k školám s projektovým vyučovaním, v ktorom nechýbali rôzne aktivity na podporu Dňa mlieka.

MEDZINÁRODNÝ DEŇ ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

Školské knižnice neslúžia len na zapožičiavanie beletrie, ale predovšetkým vzdelávajú. Dôkazom toho bolo aj podujatie na Spojenej škole vo Svidníku, ktoré sa každoročne koná z príležitosti Medzinárodného dňa školských knižníc. **Aktivity: Dobšinský dnes, Osobnosť a poslanstvo E. Štúra, Rozširujeme si obzory, Reťazové tvorenie.**

ZÁLOŽKA SPÁJA ŠKOLY

V tomto roku sa Spojená škola, ZŠ zapojila už do 6. ročníka česko-slovenského projektu Záložka do knihy spája školy. Našou partnerskou školou sa stala **ZŠ Vlčnov z České republiky**. Do balíka sme vložili 207 záložiek, pridali sme aj propagačný materiál o našej škole. Deviataci a ôsmaci napísali novým priateľom emailové pozdravy. Aj takto môžu vzniknúť nové kamarátstva.

EDRAŠ - DEŇ KRÁSY, MÚDROSTI A POROZUMENIA

16. novembra 2015 sa brány našej školy otvorili rodičom a jej priateľom v rámci Európskeho dňa rodičov a škôl. **Cieľom tohto dňa je podporovať vytvorenie priateľských vzťahov medzi školou a rodičmi.** Nechýbala ani slávnostná imatrikulácia, počas ktorej boli prváci prijatí do veľkej rodiny žiakov Spojenej školy. Z rúk riaditeľky školy RNDr. Márie Makutovej prevzali tričko s vlastnou fotografiou, sľub prváka a imatrikulačný certifikát.

KEĎ ŠKOLA NESPÍ

V noci zo 4. na 5. decembra v Spojenej škole vo Svidníku sa diali zvláštne veci. Inokedy tiché priestory ožili. **Škola sa hemžila průzkovanými postavičkami**, zamaskovanými za Pipi Dlhú Pančuchu, včielku Máju, námorníkov, pirátov, zebra, ba nechýbal ani čiarový kód. Nočné stretnutie si naplánovali presne na 19.00 hodinu.

STRETNUTIE VO VIANOČNEJ ČAJOVNI

V decembri bola už tradične je najočakávanejšou školskou udalosťou **VIANOČNÁ AKADÉMIA**. Nechýbala ani tohto roku, a tak všetci spolu, rodičia, učitelia aj žiaci, sa mali možnosť na chvíľu zastaviť, zamyslieť sa nad pravým významom Vianoc a poslanstve, ktoré v sebe tieto sviatky ukrývajú.

Slovensko očami detí

Súťaž vo vlastnej literárnej tvorbe pri príležitosti 200. výročia narodenia Ľudovíta Štúra vyhlásila Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave. Námetom bolo Slovensko, potulky po Slovensku, zážitky z prázdnin, krásy Slovenska. Spolu bolo zaregistrovaných 152 prác od 105 autorov. Práce posudzovala odborná porota. Členkami poroty boli dve významné slovenské spisovateľky, Zlata Matláková – pedagogička, spisovateľka, publicistka, poetka a druhou porotkyňou bola Miroslava Varáčková, autorka 11 kníh. Z piatich prác Spojenej školy zabodovali dve. 2. miesto v próze získal Patrik Kavul'a, 9.A a knižná odmena za poéziu patrí Slávke Krempaskej, 9.A.

Slovenský Tourminátor

Slovensko, krajina mnohých krásnych pamiatok, tradícií, zvykov, krajina nádherných ľudových piesní a tancov. Ale Slovensko je aj krajina vzácných osobností, a to nielen vedcov a básnikov, ale aj športovcov, ktorí reprezentujú Slovensko na mnohých medzinárodných podujatiach. Medzi nich určite patrí aj náš najlepší cyklista patrí Peter Sagan.

Celé Slovensko môže byť naňho hrdé. Rodák zo Žiliny patrí ku svetovej špičke cestnej cyklistiky aj je veľkým vzorom pre dnešných menších cyklistov. Nedávno bol vyhlásený za majstra sveta v cestnej cyklistike. Videl to celý svet, ako nezaprel svoj pôvod a dokonca sa zo stupňov víťazov vrátil po slovenskú vlajku, aby každý vedel a nepochyboval, že jeho víťazstvo patrí všetkým Slovákom. Podľa odborníkov patrí k najväčším talentom cestnej cyklistiky za posledné desaťročia. Peter Sagan je charizmatický a cieľavedomý mladý Slovák, ktorý si ide za svojím snom. To dáva dosť najavo svojimi záverečnými špurtami, v ktorých z posledných síl bojuje najviac ako môže. Nikdy nezabudol na to, odkiaľ pochádza, preto sa po vyhratých pretekoch vráti späť do Žiliny, kde ho celé mesto víta ako hrdinu. A nielen mesto, ale celé Slovensko. Cyklistika je to veľmi náročný šport a dosť namáhavý či už na psychickú alebo telesnú stránku, ale Peťo Sagan sa nikdy nevzdáva a ide až za hranice možností. Začínal v žilinskom lesoparku a teraz patrí k reprezentantom Slovenska. Svojimi výkonmi ukázal, že aj naše malé a mladé Slovensko sa vo svete nestratí, pretože má odhodlaných „bojovníkov“, pre ktorých je česť bojovať za slovenské farby. Práve svojím výkonom zaujal a zviditeľnil Slovensko aj za hranicami, robí česť sebe aj svojmu národu a nikdy a nikde nezaprie, že je Slovák. Vďaka nemu už mnohí ľudia z rôznych krajín sveta vedia, kde sa Slovensko nachádza. Že je to krajina húževnatých a dobrosrdečných ľudí. Na takúto osobnosť sa nezabudne ani o niekoľko desaťročí. Myslím si, že by sme na neho mali byť pyšní, pretože robí dobre meno krajine spod Tatier. A ja aj kvôli takýmto ľuďom mám rád Slovensko.

Patrik Kavul'a, 9.A

Domov

Slovensko je aj moja dedina,
kde žije moja rodina.
Domov je plný lásky,
babke sa robia vrásky.
Domov je pre mňa všetko,
mama a otec sú mi nadovšetko.

Iveta Jurková, 5.A

Zakázané ovocie najviac chuti

Už ste sa niekedy zamýšľali nad tým, koľko mladých ľudí zbytočne umiera pre svoju vlastnú hlúposť? Je to preto, že každý, kto vezme drogu, aj keď pozná jej následky, si totiž myslí, že sa práve jemu nič nestane. Možno siahne po nej aj preto, lebo mu všetci hovoria, že by to nemal robiť.

Asi aj toto je jeden z prípadov, kedy platí príslovie: „Zakázané ovocie najviac chuti“. Možnože si mladí jedného dňa konečne uvedomia, že chvíľka extázy a dobrého pocitu trvá len krátko, ale ak si teraz zničia svoj krásny život, ktorý majú pred sebou, už ho nikdy nezískajú späť. Nemá zmysel sa takto zvnútra zabíjať. Nestojí to za to. Neberme drogy. Namiesto toho sa dá „brať“ toľko iných vecí. Môžeme „brať“ knihy, hudbu, tanec, spev a všetko, čo nám svet ponúka, aby sme sa mohli realizovať a tešiť sa zo života a všetkých tých maličkostí, ktoré nám prináša každý deň. Neoplatí sa ničieť život sebe samému.

Napríklad ja to beriem asi takto: Načo by som mala brať drogy, ak ma po čase môžu zabiť, alebo mi inak ublížiť. Mám celý život pred sebou. A ako každý mladý žiak alebo študent aj ja chcem raz vyštudovať, skončiť vysokú školu, ísť pracovať, užívať si život a splniť si tak svoje životné sny. Túžba po poznaní nie je zlá vlastnosť. Ak je jej ale príliš veľa a chceme spoznať aj životu nebezpečné veci, ktoré nemusíme v živote okúsiť, nerobme to. Načo si ničieť budúcnosť? Až vás niekedy niekto bude núkať drogami, majte na pamäti, že sa predvediete pred kamarátmi alebo možno na pár minút bude super pocit, ale čo potom? Občas je lepšie potlačiť svoje túžby. Skúste niekedy zobrať dva papiere a napísať všetky dôvody prečo brať alebo naopak nebrať drogy. Ak ste to vyskúšali, tak ste určite zistili, že nestojí obetovať celú svoju budúcnosť a stavať na jednu zradnú striekačku, cigaretu, pohárik..... Poniectorí ľudia ani netušia, o čo všetko prišli po tom, čo do seba vpustili takúto špinu. Možnosti v ich životoch boli nekonečné, ale oni si zvolili práve tú najhoršiu možnú cestu. Ešte sa nikomu v dejinách ľudstva neoplatilo brať akúkoľvek omamnú látku. Je to len v našom záujme, aby sme sa stránili takýchto diabolských cukrovínok, ktoré nám na tých pár okamihov osladia život.

Všetko, čo som týmto článkom chcela povedať je, že si nemáme prečo ničieť život, keď si môžete vybrať čokoľvek iné. Myslím si, že každý z nás je dosť inteligentný na to, aby pochopil, že drogy sú všetko zlé v jednej pilulke s lákavým obalom.

Miriám Jackaninová

Do periodickej tabuľky pribudli štyri nové chemické prvky

Do periodickej tabuľky pribudli štyri nové chemické prvky objavené vedcami z Japonska, Ruska a Spojených štátov. Ide o vysoko rádioaktívne prvky, ktoré doplnia siedmy rad tabuľky. Periodická tabuľka bola rozšírená po prvý raz od roku 2011, keď do nej pribudli prvky 114 a 116.) Medzinárodná únia čistej a aplikovanej chémie (IUPAC potvrdila existenciu štvorice nových prvkov 30. decembra minulého roka po podrobnej analýze štúdií siahajúcich do roku 2004. Ide o chemické prvky s protónovým číslom 113, 115, 117 a 118 - teda ununtrium, ununpentium, ununseptium a ununoctium. Vedci, ktorí ich objavili, sa ešte musia dohodnúť na formálnych názvoch týchto prvkov v periodickej tabuľke, čím sa nahradia ich uvedené dočasné latinské označenia.

Periodic Table of Elements
A Resource for Elementary, Middle School, and High School Students

Group	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Period 1	H	He																
Period 2	Li	Be	B	C	N	O	F	Ne										
Period 3	Na	Mg	Al	Si	P	S	Cl	Ar										
Period 4	K	Ca	Sc	Ti	V	Cr	Mn	Fe	Cobalt	Nickel	Cu	Zn	Ga	Ge	As	Se	Br	Kr
Period 5	Rb	Sr	Y	Zr	Nb	Mo	Tc	Ru	Rh	Pd	Ag	Cd	In	Sn	Sb	Te	I	Xe
Period 6	Cs	Ba	La	Hf	Ta	W	Re	Os	Ir	Pt	Au	Hg	Tl	Pb	Bi	Po	At	Rn
Period 7	Fr	Ra	Ac	Rf	Db	Sg	Bh	Hs	Mt	113	114	115	116	117	118			

Legend:

- Alkali metals
- Alkaline earth metals
- Transition metals
- Post-transition metals
- Metals
- Lanthanides
- Actinides
- Nonmetals
- Halogens
- Noble gases

Ako sa dá nestratiť v živote?

Existuje mnoho životných otázok, ktoré si často kladieme. Jednou z nich je práve otázka: Ako sa nestratiť v živote?

Odpoveď na ňu si musí nájsť každý sám. No v dnešnom svete už nemôžeme povedať, že sa v živote nestratia len múdri ľudia. Dnes si môže úspech a šťastie kúpiť každý, kto má na to peniaze. Hlúpi kráčajú vpred a múdri sa pomaly topia na dne oceánu. Ale prečo je to tak? Dnes ľudia, ktorí vyštudujú dobrú vysokú školu, nemajú v živote uplatnenie a tí, ktorí sa len prevezú popri nich, si zliznú smotanú zvrchu a to najhoršie, čo ostane na dne, prenechajú tým, ktorí sa pri budovaní úspechu nadreli viac ako všetci leniví dokopy. V dnešnom svete, myslím si, je totižto všetko len o peniazoch. Zdražuje sa to a to. Nevšímame si, kto nás len okráda a kto nám chce dobre. Tým pádom je veľmi ťažké odpovedať na otázku: Ako sa dá nestratiť v živote? Myslím si, že v živote nie vždy ide o znalosti a úspech. Ide niekedy trošku aj o šťastie. Dnes už život nie je vždy fér.

No toto je len môj názor, takže ho berme s nadhľadom, pretože čokoľvek počujeme, je názor, nie fakt a čokoľvek vidíme, je pohľad, nie pravda...

Magdaléna Rodáková

Súťažný kvíz o Adolfovi Ivanovičovi Dobrianskom, bojovníkovi za práva národnostných menšín

19. decembra uplynulo 198 rokov od narodenia Adolfa Ivanoviča Dobrianskeho, ktorý celý život bojoval za práva národnostných menšín, o ich zrovnoprávnenie s Maďarmi. A.I. Dobriansky bol právnik, spisovateľ, politológ, verejný činiteľ v Podkarpatskej Rusi. Bol uznávaný vodca Karpatsko-rusínskeho hnutia, organizátor kultúrneho, jazykového a etnického zjednocovania Rusínov. Bol aj vládnym poradcom vo Viedni a spoluzakladateľ Matice slovenskej, ale tiež prvým predsedom Spolku sv. Jána Krstiteľa. Okrem iného učil rusínsky ľud ako obrábať pôdu po novom, ako sadiť ovocné stromy.

Žiaci Spojenej školy vo Svidníku si život a dielo tohto vzdelanca pripomenuli súťažným kvízom, v ktorom preukázali svoje vedomosti zo života a bohatej celoživotnej činnosti bojovníka za práva Rusínov. Najlepšie vedomosti preukázali žiaci 8.A triedy v zložení: Sidónia Zasadová, Gabriela Krempaská, Viktória Pasnišinová, Simona Siroková a Diana Jancurová. 2. miesto patrí 9.A triede a 3. miesto obsadila 7. A trieda. Na sladké odmeny prispel okresný predseda ROS Jaroslav Fecuš a podujatie pripravili Valentina Brudňáková a Mgr. Anna Lažová.

PROJEKTOVÉ VÝUČOVANIE NA HODINÁCH DEJEPISU

Náš pán učiteľ Róbert Franko nám navrhol **zaujímavý projekt o Karpatskej drevenej ceste**. Súčasťou projektu bolo študovanie kostolíkov v Ladomirovej, Šemetkovciach a Krajnom Čiernom. Rozdelení na skupiny sme si pripravili prezentácie a oboznámili sa s históriou týchto zaujímavých historických stavieb. Následne sme vytvorili makety a obrazy jednotlivých kostolíkov. Napriek mnohým komplikáciám sa nám teraz v triede vynímajú dva kartónové modely a obraz drevenej stavby. V závere projektu sme šli na exkurziu, pozrieť si jednotlivé chrámy. Počas našej náučnej turistiky sme sa stihli aj stratit', ale mnohému sme sa naučili. Teraz plánujeme ešte spraviť vreckovú knižku – sprievodcu po týchto kostolíkoch, kde posunieme svoje poznatky okoliu. Ďakujeme pánovi učiteľovi, že prišiel s takýmto zaujímavým nápadom.

Magdaléna Rodáková, Laura Džalajová, Mirka Jackaninová, 9. AZ

CESTA K SPRÁVNEJ VÝŽIVE

Jedna ľudová múdrosť hovorí: „Jesť to je nevyhnutnosť, ale správne jesť, to je umenie“. Aj preto sa **na Spojenej škole uskutočnilo netradičné projektové vyučovanie na tému ZDRAVÁ VÝŽIVA V ŽIVOTE ŠKOLÁKA**.

Každá vyučovacia hodina žiakov 2.stupňa ZŠ sa niesla v duchu uvedomenia si zodpovednosti za vlastné zdravie. Najskôr žiaci na hodine slovenského jazyka prečítali rozprávku Hranolkovo. Následne previedli scénu, v ktorej poukázali na zdravé a nezdravé jedlá v svojom jedálničku. Motiváciou na hodine matematiky bolo premietnutie krátkej informačnej prezentácie na danú tému. Hravou formou si prepočítali spotrebu nezdravých jedál (chipsy, čokoláda, pepsi cola...) za rok. Na hodinu biológie sa deviatici vopred pripravili a na desiatu si priniesli zdravé pokrmy. Na hodine výtvarnej výchovy žiaci vytvorili koláž postavy Vitamínka z obrázkov zeleniny a ovocia. Na hodine informatiky vyhľadávali užitočné informácie o zdravom stravovaní a získané vedomosti upevnili prostredníctvom interaktívnych hier. Súčasťou projektového dňa boli besedy s pracovníčkami z Poradne zdravia na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva vo Svidníku. Najmladší žiaci sa od nich dozvedeli, ako si majú správne čistiť zúbky. Staršie dievčatá zaujala téma Poruchy prijímania potravy - anorexia, bulímia a obezita.

Bodkou za projektovým vyučovaním bola kulinárska súťaž Moja mama varí.... Žiaci 8. ročníka si vyskúšali, aké je ťažké pripraviť zdravý pokrm vlastnými rukami. Zeleninové a ovocné jedlá nielen pekne vyzerali, ale aj chutili.

Centráčik

ZA NÁŠ NÁROD HOVORIA ČINY

Mnoho bývalo mocností, málo ich ostalo. Ešte viac bolo národov, ktoré nevládli, a predsa pretrvali. Sú na svete národy, ktoré sa s'ahovali, dokonca sa ešte s'ahujú, sú národy, ktoré pretrvali v podstate na tých istých miestach od nepamäti. A čo my Slováci? Každý Slovák vie, že jeho domov je tam, kde krásna zem jej končiny valný Dunaj vlačí a Tatra skalnou hradbou okolo nej sa väzí, ako to povedal štúrovský básnik Samo Chalupka. Bývali vojny, zvädzali sa boje, ako to, že my ako malý národ pod Tatrami sme pretrvali?

Chcete to vedieť? Tak ja vám to poviem. Začalo sa to už od čias Samových, keď franský kupec Samo založil v Karpatskej kotline zväzový kmeň. Potom po Samovej smrti knieža Rastislav vyhnal Pribinu z Nitry a spojil moravské a nitrianske kniežatstvo a vznikla Veľká Morava. Rímsky pápež nám sem poslal svojich kňazov, no náš ľud im nerozumel. Preto poslal Rastislav posla do Ríma, aby nám pápež dovolil kázať liturgie v rodnom jazyku. Pápež však nevyhovel, a preto Rastislav vyslal posla k Michalovi III., byzantskému kráľovi, aby k nám poslal misionárov. Na Veľkú Moravu prišli dvaja solúnski bratia - Konštantín a Metod. A vlastne tu hľadáme začiatok našich dejín.

Cyril a Metod priniesli v roku 863 na naše územie jazyk - staroslovienčinu a písmo – hlaholiku, ktorému rozumeli naši ľudia. Začali vyučovať svojich žiakov. Rímski kňazi po Rastislavovom oslepení a jeho vyhnaní začali sprisahanie proti Konštantínovi, Metodovi a ich učencom a na trón dosadili Svätopluka. Konštantín šiel do Ríma, aby získal právomoc učiť tunajších ľudí. Pápe mu dal dve podmienky: musí sa pokrstiť ako rímskatolík a prijať nové meno Cyril. Po Cyrilovej smrti sa Metodovi aj učencom podarilo preložiť do staroslovienčiny Bibliu. Potom nastalo veľké ticho. Veľká Morava sa rozpadla, všetci tvrdia, že na príbehu troch Svätoplukových prútov. Už tieto prvopočiatky vzniku nášho národa svedčia o tom, že všetko zlo, ktoré museli naši predkovia prežiť a vytrpieť, bolo posilnením do ďalšieho vývoja, ľudia sa nevzdávali a usilovali sa zachovať svoju identitu i svoj jazyk, ktorému najlepšie rozumeli.

CYRIL A METOD

Až o 700 rokov neskôr sa začali znovu historicko-jazykové obdobia. Prvé toto obdobie bolo obdobím, keď na scénu našich dejín prišiel Anton Bernolák. V roku 1787 Anton Bernolák so svojimi spolupracovníkmi kodifikoval prvý spisovný jazyk a pritom kládol dôraz na posolstvo Cyrila a Metoda. Anton Bernolák založil v roku 1792 v Trnave Slovenské učené tovarišstvo, ktoré malo za úlohu vydávať knihy v novom jazyku, zvyšovať vzdelanosť a kultivovať ľud. Pritom mu pomáhal Juraj Fándly. A hoci ku koncu 18. storočia jej činnosť ochabla, objavili sa na čele boja za národ a reč dve významné postavy slovenských dejín: Ján Kollár a Pavol Jozef Šafárik. Obidvaja boli evanjelici a Kollár aj evanjelický kňaz. Ján Kollár vydal v roku 1824 básnickú zbierku Slávy dcera a spoločne so Šafárikom v roku 1836 vydali spis O literárnej vzájomnosti medzi kmeňmi a nárečiami slovanskými. Títo vzdelanci kládli dôraz na vzájomnosť slovanských národností a riadili sa slovami Jána Kollára: „Co jsi ty? Rus. Co ty? Čech. Co ty? Já Polák jsem. Dítky moje, svornost! Nechte to, mluvte: Slovjan“. Nemali to vtedy vôbec ľahké kvôli silnejúcej maďarizácii. Ale riadili sa práve týmito slovami a to bolo na túto dobu dôležité. Spojiť sa so „svojimi bratmi“, teda s blízkymi národmi. A znovu sme prežili.

A prišla doba Ľudovíta Štúra. Štúr spolu s Jozefom Miloslavom Hurbanom a Michalom Miloslavom Hodžom uzákonili spisovnú slovenčinu. Štúrov žiak Janko Matúška napísal slová hymny Nad Tatrou sa blýska, bola založená celonárodná kultúrna organizácia Tatrin, ktorá slúžila na podporu vzdelanosti a šírenia slovenčiny. Povolenie vydávať Slovenské národné noviny a zvolenie Štúra za poslanca do Uhorského snemu za mesto Zvolen boli významné fakty v našich dejinách. Dôležitý bol aj vznik troch slovenských gymnázií a založenie Matice slovenskej. A hoci sľubne rozbehnutý kultúrny vývin bol zastavený v roku 1875, už sa nedalo zastaviť

rozbehnuté a aj napriek zvýšenému národnostnému tlaku v národe vytrval duch prežitia presne tak, ako po celé predchádzajúce obdobia, odkedy sme sa začali formovať ako národ. Všetky spomenuté obdobia však vyžadovali obeť, mnohí to nevydržali, iní sa vyst'ahovali, ale jadro ostalo.

A aj keď počas prvej svetovej vojny silneli útoky proti Slovanom, teda aj proti nám, znovu boli ľudia, ktorí neváhali obhajovať záujmy nášho národa. Takým bol Milan Rastislav Štefánik, ktorý spolu českými vzdelancami dokázal založiť v Paríži Československú národnú radu. A 2. svetová vojna znovu ukázala, že náš národ vie odhodlane bojovať a postaviť sa na správnu stranu. Stranu spravodlivosti, slobody a pravdy.

Myslím si, že práve týmto odvážnym ľuďom a, samozrejme, aj tým, na ktorých si nikto nespomenie, ale boli vytrvalí a nápomocní v rôznych oblastiach, sme ako národ pretrvali. A najdôležitejšie – láska k miestu, kde máme svoj zrod, svoje korene, nám ako národu pomohla pretrvať. Nepodali sme sa, ale vytrpeli sme si ako národ až-až. Máme byť načo hrdí, pretože za náš národ hovoria činy a nie vojny, nie víťazstvá nad slabými, nie ruiny dejín, ale tvrdá a osočná práca.

Patrik Kavul'a

AKO ŽIJÚ NAŠI KAMARÁTI ZO ŠKD?

- Vyrábali bláznivé šarkany. Náčelník z LUVIZONY poslal 7 deťom ceny - ruksaky s logom súťaže.
- Zdobili triedy peknými nástenkami a obrázkami.
- Tvorili obrázky zo zažehľovacích korálikov. Chlapcov i dievčatá práca doslova opantala. Pri vymýšľaní pekných motívov prejavili svoju detskú fantáziu. Pri ich realizácii zasa poriadne veľkú dávku trpezlivosti.
- Súťažili v stolnom futbale O cenu riaditeľky školy. Postupným vyradovaním sa do finále dostali tímy D.Pirš, M.Škreptáč - S.Pásztorová, K.Pilipová. Na dodržiavanie pravidiel dohliadali piatci Peťka a Tomáš.
- Pexesománia, išlo o súťaž vo vyhľadávaní obrázkových dvojíc. Deti si "zmerali sily" v postrehu a dobrej pamäti. Najúspešnejšími hráčmi sa stali K. Černiga a V. Kost'ová.
- Tri jednotky - hra s kockou. Najviac šťastia pri hre mali prváci - Janík, Riško a Martinka
- Vo vianočnom programe vystúpili aj deti zo ŠKD.

13-ročná Kristína Drotárova z Vagrince navštevuje Spojenú školu vo Svidníku a tamojší Literárny krúžok Centráčik pri SŠ. Z doterajších literárnych ocenení si najviac váži 2. miesto na Petržalských súzvukoch 2013, 1. miesto v súťaži Naši národní buditeľia 2015, 2. miesto Kováčova Bystrica 2015, Literárny Kežmarok 2013 3. miesto a v roku 2014 ČU. Popri LSLN 2015 bola tohto roku úspešná aj na „Kováčová Bystrica , kde som získala 2.miesto v 1.kategórii.“ Literatúre sa venuje už tri roky.

Máš svoje krédo, obľúbenú zásadu či myšlienku, ktorej uplatnenie v živote ti pomáha zvládať aj problémové situácie?

„Rada čítam citáty a môj obľúbený: „Každý deň je dar, otvor ho , osláv ho, vychutnaj.“ Citáty majú hlboké myšlienky a pomáhajú mi pri zložitých situáciách.“

Ako si pracovala na sebe, aby si v Senici uspela?

„Nebolo to so zámerom za každú cenu získať úspech. Na krúžku pracujeme s jazykovými prostriedkami, dostávame tvorivé úlohy, hráme sa so slovami... Okrem rôznych tvorivých cvičení som napr. vymýšľala rôzne umelecké obrazy, rôzne slovné spojenia, tie som ukladala do veršov, aby mali zmysel. Vyjadrovala som predovšetkým svoje pocity. ...a veľa čítala.“

Koho najradšej čítaš?

„Obľúbeného autora nemám, ale naposledy som čítala knihu Pomalé skúmanie ticha od Patricka Rothfussa.“

O čie rady sa opieraš pri svojom literárnom raste?

„O rady pani Mgr. Anny Lažovej.“

Ak nám chceš predstaviť svoju symbolickú literárnu vizitku (navštívenku), charakterizujúcu samu seba v rozsahu „Tuctových 12, ale pritom „netuctových“ slov,“ aká je?

„Radostná i stresujúca, naozajstná, denne rozmyšľajúca o Tebe, ako raz odvážne vstúpiš, Amor.“

Ak chceš, vyjadrí sa literárne aj k najdiskutovanejšej téme tohto roka - utečenci (v rozsahu 8 slov, pričom sa budú začínať hláskami slova U-,T-,E-,Č-,E-,N-,C-,I-).

„Utekajú/ Temnou/ Evidentne/ Čiernou/ Existujúcou/ Nádejnou/ Cestou/ Ilúzie.“

Ak už zbieraš námet na svoju prvú knihu, o čom bude?

„Keby som mala tú česť napísať knihu, tak by to určite bola o láske a skúškach ktorými prechádzam.“

Čo želaš rovesníkom, konkurentom alebo priateľom, ktorí sa do LSLN 2015 zapojili a prišli sa podeliť o svoje skúsenosti?

„Želám im, aby stretnutie pre nich bolo sviatkom literatúry.“

Motýlie duše sú ako
milostní ľudia,
ktorí kvapkami radostí
prepúšťajú lásku
do nitovej siete
bez konca.

12-ročná **Soňa Cimblová** je zo Spojenej školy vo Svidníku a navštevuje tamojší Literárny krúžok Centráčik. Za svoje doterajšie najvýznamnejšie ocenenie z literárnych súťaží považuje 1. miesto z Literárneho Jasenia. Tohto roku získala i 3. miesto na Petržalských súzvukoch. Autorsky sa venuje literatúre tretí rok.

Máš literárne vzory?

„Zaujímajú ma detskí autori, ale nemám nijaký vzor. Prečítam si zaujímavú knihu od rôznych autorov.“

Keby si sa mohla stretnúť v Senici s literátom podľa tvojho výberu, kto by to bol?

„Bola by to Gabriela Futová.“

Máš svoje krédo, obľúbenú myšlienku, ktorá ti v živote pomáha?

„Umenie života spočíva v tom, že sa učíme trpieť a usmievať sa.“ Je to výrok švajčiarskeho básnika a maliara, nositeľa Nobelovej ceny Hermanna Hesseho.“

Autor, ktorý ťa naposledy výnimočne oslovil?

„V poslednom čase ma najviac oslovila Joanne Rowlingová.“

O čie rady si sa doteraz najčastejšie opierala pri svojom literárnom raste?

„Talent mi pomáha rozvíjať pani učiteľka Mgr. Anna Lažová, ktorá vedie literárny krúžok Centráčik pri našej Spojenej škole vo Svidníku. Navštevujem ho už tretí rok.“

Ak chceš, vyjadri sa literárne aj k najdiskutovanejšej téme tohto roka - utečenci (v rozsahu 8 slov začínajúcich sa hláskami slova UTEČENCI.

„Umenie/ Tolerovať/ Emigrantov/ Človek/ Európy/ Nemôže/ City/ Ignorovať.“

Ako by si formulovala svoju literárnu vizitku (navštívenku), charakterizujúcu samu seba v rozsahu Tuctových 12, ale pritom „netuctových“ slov?

„Som obyčajná, nenápadná, citlivá duša, milá, nebezpečne aktívna, obetavá, vynaliezavá píšuca lyriku.“

Babie leto

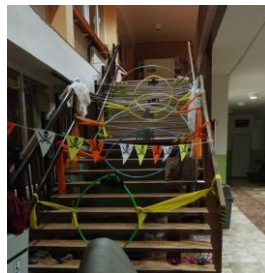
Krehký deň za dňom letí,
vonku jemná pavučina v sieti.
Piesňou vetra ohúrená je.
Zrazu letím za šťastím,
cítim jemné objatie vetra.
Sieť dotykov sa stala sieťou.
V diaľke malý pavúčik
svoju sieť splota,
počuje iba krásnu
pieseň vetra.

Kamienky šťastia

Na každej križovatke
sú kamienky.
Menia farbu
na dôveru.
V dôvere je osud
rozhodnúť sa
o mojej dúhe šťastia

Rozhovor s ocenenými autorkami Literárnej Senice Laca Novomeského 2015 pripravil Milan Soukup.

NOC V ŠKOLE VO FOTOGRAFIÁCH

Pripravené stanovišťa

Odmena za masku

Nebojácni tretiaci

Piataci na nespoznanie

„Útek“ sa ôsmakom vydaril

Deviatci ako čiarový kód

Ani učitelia sa nedali zahanbiť

Európsky deň rodičov a škôl – Deň krásy, múdrosti a porozumenia

Po oficiálnej imatrikulačnej časti sa začali **Pirátske hry**, v ktorých deti hľadali stratený poklad. K nemu ich po absolvovaní úloh, a to: **Móda pirátov, Tajomstvo čiernej perly, More plné žralokov, Pirát na stráži, Potopenie pirátskej lode, Záhada hovoriaceho papagája** dovedla mapa. Pre žiakov, ktorým bolo málo šantenia, bolo pripravené cvičenie zumbly. Vo veľkej telocvični sa zasa odohrával tradičný volejbalový súboj medzi rodičmi, pedagógmi i žiakmi školy. Po skončení aktivít sme si všetci spoločne posedeli v školskej jedálni, kde nám tety kuchárky pripravili chutné kysnuté koláčiky.

STRETNUTIE VO VIANOČNEJ ČAJOVNI

Tohtoročná vianočná akadémia na Spojenej škole odhalila všetky umelecké ambície žiakov 1.- 9. ročníka. **Spievalo sa, tancovalo, prednášalo, koledovalo, vinšovalo, hralo sa divadielko...** A ako **v správnej vianočnej čajovni býva, nechýbali ani vianočné koláčiky, perníky a čajový punč.** Všetci sme prežili príjemný podvečer.

Na záver sa so želaním prežiť šťastné a pokojné Vianoce a v novom roku splnenie aj tých najtajnejších želaní sa všetkým prihovorila riaditeľka Spojenej školy RNDr. Mária Makutová.

Viete, že

- v októbri, keď sa na našej škole konalo účelové cvičenie, dievčatá zdravotníčky zo 6.BZ a 8.AZ pod vedením p. učiteľky Michalovčíkovej pripravili praktické ukážky v poskytovaní prvej pomoci. Zručne žiakom 1.- 9.ročníka ukázali ako ošetríme bežne odreniny, popáleniny, vyklbenie členka, či zastavenie krvácania. Predviedli i realizáciu poskytnutia prvej pomoci pri hromadnej autonehode. Na záver podrobne vysvetlili ako postupovať pri postihnutom, ktorý je v bezvedomí a nedýcha, teda ako resuscitovať. Niekoľkí odvážni spolužiaci si resuscitáciu vyskúšali.
- v novembri 2015 mali žiaci šiesteho ročníka Spojenej školy hodinu ruského jazyka trošku inú, na akú sú zvyknutí. Nádejní rusisti sa zapojili do súťaže v čítaní rozprávok od známeho ruského spisovateľa A. S. Puškina.
- počas Európskeho dňa rodičov a škôl sa na Spojenej škole vo Svidníku uskutočnil krst knihy Mgr. Anny Lažovej Čriepky života. Krstnou mamou knihy sa stala RNDr. Mária Makutová, riaditeľka SŠ, ktorá knihu pokrstila písmenkami. Krst sa uskutočnil za prítomnosti pozvaných hostí a rodičov žiakov SŠ.
- v tomto roku vyhlásilo Podduklianske osvetové stredisko vo Svidníku už 16. ročník okresnej súťaže o najkrajší betlehem, do ktorej sa zapojili aj žiaci našej školy. Jeden z našich betlehemov, ktorý bol vytvorený predovšetkým z listov, bol v I. kategórii (7 - 12 rokov) tohto okresného kola súťaže ocenený prvým miestom a postúpil na medzinárodnú súťaž do Poľska.
- 1. decembra 2014 Všetkovedko opäť hľadal najmúdrejších medzi bystrými. Vo veľkom súboji žiakov slovenských škôl o titul „Všetkovedko“ si zmerali svoje sily aj žiaci Spojenej školy vo Svidníku. Do vedomostnej súťaže sa zapojilo 24 žiakov 2.- 5. ročníka základnej školy. Žiaci mali príležitosť ukázať, čo všetko vedia o svete okolo seba.
- celoslovenská súťaž v prednese slovenskej povesti Šalianky Maťko od ľubovoľného autora je pomenovaná po spisovateľovi a zakladateľovi umeleckého časopisu Slniečko J. C. Hronskom. Školské kolo súťaže sa na Spojenej škole konalo 14. decembra 2015 a účasť v obvodnom kole získali: Katarína Vygodová, 2.AZ – 1. kategória, Emma Miňová, 4.AZ – 2. kategória, Michaela Surdeníková 6.AZ – 3. Kategória
- pri príležitosti Národného dňa čísla tiesňového volania 112, vyhlásila sekcia krízového riadenia MV Slovenskej republiky v spolupráci s okresnými úradmi Slovenskej republiky celoslovenskú výtvarnú súťaž s názvom „Ochranárík očami detí“, do ktorej sa zapojili aj naši žiaci. V kategórii prác žiakov druhého stupňa sa práca Michaely Skirkovej, žiačky 5.AZ, umiestnila na 3. mieste. V kategórii prác žiakov prvého stupňa 1. Miesto získala práca Antónie Červeňákovej z 2.BZ a jej práca postúpila do národného kola súťaže. Naše šikovné žiačky boli za svoju usilovnosť odmenené krásnymi vecnými cenami.
- v prvom polroku na škole prebehli dve testovania. Najprv deviataci si vyskúšali Monitor 9 a potom aj piataci prvýkrát preukázali svoje vedomosti v Testovaní 5.

Ked' kopne múza

Život

Cesta mi šepká
aby som išla
za myšlienkami života
ktoré mi pripomínajú
žeravé slzy
Duša mi zas hovorí
o láske z neba
ktorá mi púšťa
bozky na líca
Len ja jediná
sa neviem rozhodnúť

Kristína Drotárová

Láska

Láska je slovo,
pre teba aj pre mňa.
Láska je dar,
z neba aj pekla.
Láska má úsmev
čo pochádza zhora,
láska má sklamania
a prehry zdola.
Láska je slepá,
láska je hluchá,
láska je symbol
rozžiareného ducha

Slávka Krempaská

Deň

Svet je plný
krásnych vecí
ktoré sú ako
kvety na lúke.
Tráva je mäkká
ako vankúš
a voňavá ako kvet.
Aj motýle
šantia z radosti.

Lívia Kuriplachová

Láska

Láska je hra,
ktorá sa často slzách topí,
niekedy nepomôžu
ani nástrahy noci.

Čas sa naklonil,
radosť odišla,
som uväznená v čase,
už my nikto nepomôže.

Polámané krídla
ťažko dvíhať,
naháňanú lásku
nemožno však nájsť.

Natália Frandoferová

Úspechy našich žiakov

Petržalské súzvučky Ferka Urbánka - 26. ročník literárnej súťaže
Čestné uznanie - Lívia Špiková, 6.AZ , 1. kategória
2. miesto - Soňa Cimbalová, 7.AZ, 2. Kategória

Obvodné kolo v bedmintonu žiakov - turnaj družstiev
1. miesto družstvo žiakov Spojenej školy postup na krajské kolo
1. miesto družstvo žiačok Spojenej školy - postup na krajské kolo

Giraltovský hudák - Súťaž v speve ľudových piesní
2. kategória - 1.miesto Liana Olejárová, 1.AZ
4. kategória - 3.miesto Simona Dičková,7.AZ

Cena Andreja Chudobu - celoslovenská súťaž vo vlastnej tvorbe
3. miesto Miriam Jackaninová, 9.AZ

Gerbócova literárna Snina - autorská literárna súťaž
2. kategória - poézia
1. miesto Lívia Kuriplachová, 6.AZ
2. miesto Kristína Drotárová, 8.AZ
3. miesto Miriam Jackaninová, 9.AZ
Čestné uznanie: Soňa Cimbalová, 7.AZ

Literárny Lučenec
1. miesto Miriam Jackaninová, 9.AZ

Literárna Senica Laca Novomeského
ČU - Soňa Cimbalová,7.AZ, Kristína Drotárová, 8.AZ

Slovensko očami detí
2. miesto Patrik Kavul'a, 9.AZ - próza
Knižná odmena za poéziu: Slávka Krempaská, 9.AZ

Olympiáda SJL - okresné kolo
2. miesto Miriam Jackaninová, 9.AZ

Najkrajší betlehem - okresné kolo
1. kategória - 1. miesto (Kolektívna práca 7-12 rokov)

BLAHOŽELÁME

Časopis Centráčik pripravili a vydali žiaci Literárneho krúžku Centráčik, zložka Základná škola vo Svidníku

Šéfredaktor: **Miriam Jackaninová**
Zástupca šéfredaktora: Kristína Drotárová
Redaktori: Natália Frandoferová
Soňa Cimbalová
Lívia Kuriplachová
Diana Jancurová
Viktória Paligová

Adresa: Spojená škola, ZŠ
Centrálňa 464
089 01 Svidník

E-mail: zakladna@spojenaskolask.sk, tel.: 054/788 2042, mobil: 0911 750 314
0903625471

Informácie: www.spojenaskolask.sk

Časopis Centráčik vychádza od školského roku 2002/2003 ako občasník pod vedením Mgr. Anny Lažovej

